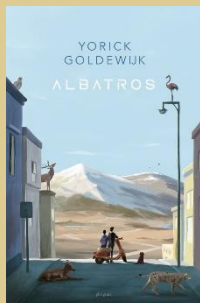

Inspiratiefiche

door Anne-Marie Tassier

Albatros

Auteur: Yorick Goldewijk

Illustrator: Martijn Van der Linden

Uitgever: Ploegsma

Jaar van uitgave: 2025

Over de maker

De Nederlandse schrijver Yorick Goldewijk (21 juli 1979) heeft al een Zilveren Griffel op zak. Dat was in 2022 voor *Films die nergens draaien*. Hij wilde altijd al schrijver én muzikant worden; hij maakt muziek voor films en games, maar schreef zijn eerste kinderboek pas toen hij veertig jaar was: *Billie Plankgas*.

Als hij aan een nieuw boek begint, weet hij nooit meteen voor welke doelgroep of leeftijd het gaat zijn. "Ik schrijf gewoon het verhaal dat ik wil vertellen en daar komen dan iedere keer totaal verschillende boeken van." Hij weet dus nooit hoe het gaat eindigen!

Korte inhoud

Als Abel op een ochtend wakker wordt, zijn alle mensen om hem heen in dieren veranderd. Zijn moeder is een ree, zijn vader een hond! Komt het door de oorlog? Abel leeft in het Zuiden, zijn land is al jaren in oorlog met het Noorden. Hij haat de noorderlingen, want in een bombardement is een buurmeisje – waar hij stiekem verliefd op was – omgekomen. Er is nóg een overlevende: Kat, een meisje uit het Noorden. Samen proberen ze de weg te vinden naar de zee, naar de haven van Mariposa aan de Vrije Kust. Misschien zijn daar nog gewone mensen. Onderweg leren ze elkaar beter kennen en waarderen. Ze begraven een tijdsapsule op het strand, met boodschappen voor als er ooit, misschien, aliens op aarde landen. Dan ontmoeten ze Ella. Wie ze is blijft onduidelijk: is zij God? De natuur? Het universum? Zij heeft alle mensen in dieren veranderd en de aarde teruggegeven aan de natuur. Abel en Kat zullen twee albatrossen worden. De tijdsapsule wordt heel veel later gevonden door Nos, een alien-meisje dat op schoolreis is naar de aarde ...

Doelgericht in interactie met de inspiratiefiche

Kinderen en jongeren die meedoen met de Leesjury lezen bewust en actief. Sommigen doen dit tijdens hun vrije tijd in de bibliotheek, thuis of via de school. Jij als begeleider helpt hen daarbij. Door met hen in interactie te gaan, doe je hen als lezer groeien in hun literaire competenties. Daarbij komen vier aspecten aan bod: juryleden beleven, interpreteren, analyseren en beoordelen de Leesjury-boeken.

De inspiratiefiches van de Leesjury bieden jou als begeleider houvast. Ze nodigen je uit om met gerichte vragen en opdrachten te werken. Zo help je de leeservaring van je juryleden te verrijken

en verdiepen. Je leest er meer over op <https://www.deleesjury.be/doelgericht-interactie-met-de-inspiratiefiches>.

Deze fiches zijn opgemaakt voor elke Leesjury-begeleider, in de bib of op school. Sta je voor de klas? Elke fiche is gelinkt aan enkele minimumdoelen en eindtermen van het Vlaamse onderwijs. Op het einde van deze inspiratiefiche vind je de gelinkte minimumdoelen of eindtermen.

1

VOOR HET LEZEN

Sta met de juryleden stil bij de cover. Focus op de twee personages (ze zijn alleen, staan voor een lange, zware tocht, toch ook wel intimiderend met die bergen op de achtergrond). Je kan vragen opwerpen over de dieren die je ziet.

- Wat zie je?
- Waarom zie je die twee personages en voor de rest enkel dieren?
- Is dit een realistisch beeld? Of is het nogal raar: een hert boven op het dak?

Als dit een schilderij was dan zou het “surrealistische kunst” zijn. Zoals een schilderij van Salvador Dali of René Magritte met hun droombeelden en onmogelijke combinaties. Toon zeker wat voorbeelden.

- Heb je al eens een schilderij of illustratie gezien in deze stijl?

Hier kan je het magisch realisme al ter sprake te brengen, als opstap om in het verhaal te duiken.

- Wat voor boek zou dit zijn? Krijg je zin om het te lezen?

De titel is *Albatros*, dat zijn enorme zeevogels die hun hele leven boven de oceaan doorbrengen.

- Zie je een verband tussen de titel en de illustratie?
- Waar zou het verhaal over kunnen gaan?

2

TIJDENS HET LEZEN

Abel en Kat verschillen heel erg van elkaar. Abel leeft in het Zuiden, Kat komt uit het Noorden. Probeer tijdens het lezen wat notities te maken over deze twee personages met volgende vragen in het achterhoofd:

- Wat zijn de verschillen en gelijkenissen tussen de hoofdpersonages?
- Hoe ziet Abel Kat in het begin en hoe verandert zijn mening over haar?
- Op welke momenten komen ze tot het besef dat ze elkaar leuk vinden/toch niet zo verschillend zijn/naar elkaar toegroeien?

De personages en hun evolutie

Abel is een gewone jongen van dertien (p.55) Hij ziet er jong uit voor zijn leeftijd “met zijn roomwitte wangetjes.” (p.90) Hij noemt zichzelf een dromer, een sukkel. Hij slaapt nog met zijn knuffel Carl en hij is een Swiftie. Maar hij is ook een doorzetter en weet zich te redden in zijn eentje. Zijn moeder zegt dat hij mild is, het tegenovergestelde van zwak. (p.55) Er zit een diepe haat in hem, hij kan de noorderlingen niet vergeven (p.92–102) en heeft dus ook een bloedhekel aan Kat. Maar hij ziet ook in dat een oorlog vele kanten heeft. Gaandeweg zal hij Kat begrijpen en gaat hij echt van haar houden.

Kat is 15, een lange, magere puber met een spierwitte huid. “Alles aan haar was zwart.” (p.89) Abel vindt haar net een spin. Haar pikzwarte ogen lijken laserstralen. Ook Kat vindt vergeven moeilijk; ze verloor haar broer Markus in de oorlog tegen de zuiderlingen. Ze is eigenwijs, grof en lijkt altijd woedend. Maar Abel ziet ook hoe zorgzaam ze is voor dieren en ontdekt haar zachte kant.

- Hoe evolueren de hoofdpersonages doorheen het verhaal?
- Welke van de personages zou jij willen zijn? Waarom? Of wat herken je van jezelf in één van de twee of beide personages?
- Heb je je zelf al eens vergist in iemand op basis van de eerste indruk en heeft die persoon je later verrast en op welke manier?

Genre

- Wat is dit voor soort boek? (meerdere antwoorden mogelijk)
 - dystopie: de mensheid houdt op te bestaan, maar in een dystopische roman is de samenleving angstaanjagend en alles is slecht / in dit boek wordt de aarde er wel beter op zonder de mensen en hun oorlogen: “De wereld was niet opgehouden met mooi te zijn. Daar had hij helemaal geen mensen voor nodig.” (p.161));
 - fantasy: een verhaal met onwerkelijke gebeurtenissen;
 - sciencefiction met de buitenaardse wezens op het einde;
 - avonturenboek over twee jongeren die heel verschillend zijn, veel van elkaar leren en op den duur echt van elkaar gaan houden.

Je kan hier terug de link maken met het bespreken van de cover.

- Welke elementen maken de cover wat surrealistisch of magisch en welke elementen in het verhaal zorgen voor die surrealistische sfeer?
- Past de cover dan bij het verhaal?

Einde

Majoor Evers, de wasbeer (p.45) vindt het niet zo erg dat de mensheid verdwijnt: "Als dit niet was gebeurd, hadden we onszelf dan niet gewoon toch al de vernieling in geholpen?" Dat vindt Ella ook.

- Wat is haar oplossing? ("Ik ga toch weer iets nieuws maken." Ze maakt een nieuwe soort: de diomedi, "veel rustiger, dat vuur van jullie is te gevaarlijk." p.245)

Abel denkt dat het "nieuwe" saai wordt.

- Wat denk jij? Is het gelukt? (het diomedi-meisje Nos is wel heel nieuwsgierig en helemaal niet gehoorzaam)

Misschien lijken de diomedi toch wel op mensen, ook al hebben ze vleugels!

Perspectief

- Wie vertelt het verhaal?
(De schrijver is hier de verteller: hij beschrijft wat hoofdpersoon denkt, voelt en meemaakt. Zoiets wordt de "alwetende verteller" genoemd. Goldewijk schrijft vanuit het standpunt van Abel.)
- Hoe weet je dan wat Kat voelt en denkt?
(dat doe je via Abel, hij is opmerkzaam: "Het was haast niet te zien, maar toch gebeurde er iets in Kats gezicht" (p.103) We leren Kat kennen door zijn ogen. "... voor de deur met het gat. Ze stond daar roerloos en leek diep in gedachten; (...) Toen, alsof ze zich ergens van lostrok, draaide ze zich met een ruk om." (p.104))
- Een paar keer weten we rechtstreeks wat Kat voelt, wanneer? (haar boekje voor Markus (p.171) en de brief voor de Aliens (p.269))

Af en toe komt er nóg een personage opduiken. Iemand waar we maar heel langzaam meer over te weten komen: Ella (p.58, 117, 141, 158, 233)

- Wie is zij? (ze heeft de wereld gecreëerd: "Heeft u echt alles hier gemaakt? vroeg Kat. Alles wat leeft?" p.243)

Juryleden kunnen praten over het mysterie van het ontstaan van het heelal, de aarde en de mensen die elkaar vernietigen.

- Hebben jullie daar een oplossing voor? Wat vind je van de oplossing die de schrijver bedacht heeft?

Thema's

- Wat zijn de belangrijkste thema's van dit boek? (oorlog, vriendschap, verdriet en rouwverwerking.)

- **Oorlog**

- Hoe kwam de auteur op het idee voor dit boek, denk je? (misschien de oorlogen in Gaza en Oekraïne)

In de recensie van Jaap Leest (<https://www.jaapleest.nl/albatros-van-yorick-goldewijk/>) staat: "Het boek gaat niet specifiek over Israël en Gaza of Oekraïne en Rusland en tegelijkertijd gaat het er wel over."

→ Ben je het daarmee eens?

Abel en Kat hebben hun eigen ideeën over de oorlog en allebei, zowel de vriendelijke Abel als de kwaai Kat, haten ze "de vijand".

→ Waarom? (ze hebben allebei iemand verloren in een bombardement: Norma en Markus / ze weten niet waarom die oorlog begonnen is, ze horen ieder aan hun kant van de grens andere dingen: "Hij wist dat zijn moeder de noorderlingen veel erger haatte dan hij. Ze was door de oorlog mensen kwijtgeraakt (...) haar vriendin en haar zus." p.32)

Na de dood van Markus is Kat ook haar gezin kwijt. "Mijn moeder verstarde en werd een robot. Mijn vader ging met al zijn haat de rivier over en heeft zichzelf samen met zoveel mogelijk zuiderlingen opgeblazen." (p.195))

Deze schrijver is tegen oorlog, dat is wel duidelijk. En gesprekken over oorlog zijn nooit eenvoudig. Zoals de discussie die Abel en Kat hebben over Strusse, het dorp dat door de zuiderlingen verwoest werd. Lees het samen nog eens vanaf pagina 163.

→ Ben je het eens met Kat als ze vindt dat iederéén ermee te maken heeft?

In Strusse ziet Abel in dat een oorlog twee kanten heeft: "... als zuiderling schaamde hij zich tegenover een noorderling. Natuurlijk kon hij zeggen dat noorderlingen ook hun huizen opbliezen, dat er ook honderden onschuldige mensen aan hun kant waren omgekomen. (...) Maar was het daarom geoorloofd?" (p.149)

Ze hoorden roddels, complottheorieën en fake news: "Jullie stelen kinderen. - Jullie zijn hier gekomen en walsten over ons heen." (p.91)

→ Herken je dat? De juryleden bekijken de fenomenen *fake news* en complottheorieën: kunnen ze voorbeelden geven? Waar kun je ze vinden? Geloof je ze?

- **Vriendschap**

Abel en Kat zijn elkaars tegenpolen. Hier kan je terugverwijzen naar 'Tijdens het lezen'.

→ Kun je de verschillen noemen? (hij houdt van Taylor Swift / zij houdt van pigfuck, zij doet alsof ze iedereen haat (p.122) / hij wil contact maken, hij beschermt zelfs een mier omdat het een mens kan zijn geweest. (p.23) en hij begraaft een dode tor (p.154))

Eerst willen ze niets met elkaar te maken hebben. Het begrip voor elkaar komt langzaam.

→ Wanneer begin je te merken dat Kat niet zo'n harde meid is? ("Welke was je moeder?" vroeg Kat toen hij terugkeerde. Abel bespeurde geen sarcasme dit keer." (p. 107) / eerst noemt ze hem dweil, of marmot, maar op pagina 206 is het "marmotje" / ze gaan van elkaar houden: Kat vindt in Abel een nieuw broertje, hij is misschien wel verliefd (p.198 - 270))

- **Verdriet en rouwverwerking**

De reactie van Kat is woede en angst om zich weer te hechten aan iemand, om wéér iemand te verliezen. Ze is argwanend en cynisch geworden. Maar ze schrijft ook een boekje voor Markus, dat helpt. Abel probeert positief te blijven, aan leuke dingen te denken (p.153)

Creatieve verwerking

Blij lijstje

Maak zelf eens een lijstje van dingen die je blij maken. Je wordt er vanzelf vrolijk van! Je kan het ook als opdracht meegeven voor de volgende bijeenkomst. Laat de juryleden elke dag drie dingen noteren waar ze blij van werden.

Leeservaring

- Kijk nog eens naar de cover, wat zie je? Bekijk je die nu anders dan voor het lezen?
- Hoe voelde je toen je het boek uit had? Had je zo'n einde verwacht? Vond je het een meerwaarde dat het mysterie 'verklaard' werd?
- Is dit een makkelijk of een moeilijk boek? Waren er stukken die je lastig vond?
- Is dit een genre dat je graag leest?
- Welke elementen vond je leuk en welke niet?

4

VERDER LEZEN

Volgende boeken zijn gelinkt aan dit Leesjury-boek door hun onderwerp, thema, soort of genre. Je kan ze tippen aan je juryleden, zelf lezen en/of gebruiken bij volgende leesactiviteiten:

- Pappa is een hond / Guus Kuijer (Querido, 1999)
https://bibliotheek.be/catalogus/guus-kuijer/pappa-een-hond/boek/library-marc-vlacc_2410495?q=Pappa%20is%20een%20hond
- Mistland: De Sobmanwetten / Ludo Enckels (Davidsfonds, 2016)
https://bibliotheek.be/catalogus/ludo-enckels/mistland/daisy/library-marc-vlacc_10105390?q=Mistland
- Lily - Staal / Tom De Cock (Pelckmans, 2024)
<https://www.boekenzoeker.be/staal-0>
- De Hongerspelen / Suzanne Collins (Van Goor, 2012)
<https://www.boekenzoeker.be/de-hongerspelen>

Andere boeken van Yorick Goldewijk vind je op Boekenzoeker:

<https://www.boekenzoeker.be/boeken?tekst=auteur%3A%20Yorick%20Goldewijk>

Volgende bronnen werden gebruikt bij 'Over de maker':

- <https://yorickgoldewijk.nl/Over-mij>

Met deze fiche kan je werken aan volgende eindtermen:

A-stroom

- Nederlands – 02.04: De leerlingen nemen notities bij het lezen en beluisteren van teksten.
- Nederlands – 02.13: De leerlingen verwoorden de eigen beleving en interpretatie van literaire teksten.
- Burgerschap – 07.02: De leerlingen reflecteren over het relationele, gelaagde en dynamische karakter van identiteit.

B-stroom

- Nederlands – 02.03: De leerlingen selecteren relevante informatie bij het lezen en beluisteren van teksten.
- Nederlands – 02.12: De leerlingen verwoorden de eigen beleving en interpretatie van literaire teksten.
- Burgerschap – 07.02: De leerlingen reflecteren over het relationele, gelaagde en dynamische karakter van identiteit.

Juryleden kunnen online op de boeken reageren. Zo ontstaat er nog meer interactie in de Leesjury-community! Ga naar www.deleesjury.be, klik op 'Lezen' en dan op de gewenste leeftijdsgroep en het boek in kwestie.

© Iedereen Leest en Anne-Marie Tassier, 2026
Vormgeving: Simon Bequoye